

Prof. zwyczajny dr Józef Flik
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Sztuk Pięknych
Dziedzina: sztuki plastyczne, dyscyplina artystyczna: konserwacja i restauracja dzieł sztuki

dnia 19 lutego 2019

Zleceniodawca opinii: Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie, Wydział Konserwacji
i Restauracji Dzieł Sztuki
Pismo z dnia 24.01.2019

**Recenzja oraz ocena osiągnięć artystyczno – konserwatorskich, naukowych,
twórczych oraz dydaktyczno – organizacyjnych dr. Jarosława Adamowicza
w związku z ubieganiem się o stopień doktora habilitowanego sztuki.**

Dane habilitanta

Pan dr Jarosław Adamowicz urodził się 27 września 1968 r. w Prudniku woj. Opolskie. W 1989 roku ukończył Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. Jana Cybisa w Opolu. W latach 1990-91 jako wolny słuchacz doskonalił swoje umiejętności artystyczne przed rozpoczęciem studiów w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w Pracowni Malarstwa u profesora Stanisława Rodzińskiego oraz w Pracowni Rysunku u prof. Allana Rzepki.

W 1991 roku rozpoczął studia na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ASP w Krakowie, które ukończył w 1997 roku na podstawie pracy magisterskiej w Pracowni Przenoszenia Malowideł Ściennych pod kier. Pani prof. Marii Ostaszewskiej. W czasie studiów został uznany za najlepszego studenta Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki otrzymując roczne stypendium związane z wyjazdem do Mediolanu przyznane przez vice prezydenta Krakowa.

Praca magisterska dotyczyła konserwacji i restauracji transferu malowidła ściennego przypisywanemu Bernardino Luiniemu ze zbiorów Czartoryskich w Krakowie i konsultowana była przez Panią docent Marię Teresę Binaghi Olivari z La Pinacoteca di Brera w Mediolanie. Po uzyskaniu w 1997 roku stopnia magistra z wynikiem bardzo dobrym otrzymuje nagrodę Generalnego Konserwatora Zabytków za opracowanie tematu dyplomowego. W tym samym roku został zatrudniony jako asystent w Pracowni Konserwacji i Restauracji Malowideł

Sztalugowych na Drewnie na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ASP w Krakowie.

Wyjątkowa aktywność naukowa w zakresie ochrony architektury drewnianej zaowocowała pracą doktorską, której tematem była *Problematyka badawczo-konserwatorska patronowych malowideł ściennych małopolskich kościołów drewnianych przełomu XV/XVI wieku* wykonana pod kierunkiem prof. Mariana Paciorka.

Stopień doktora sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej: konserwacja i restauracja dzieł sztuki został nadany uchwałą Rady Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ASP w Krakowie 24.09.2007 roku.

Od tego czasu pracuje na stanowisku adiunkta w Pracowni Konserwacji i Restauracji Malowideł na Drewnie, którą kieruje od października 2018 roku.

Od roku 2008 jest członkiem Rady Wydziału, pełniąc w dwóch kadencjach w latach 2008-2012 oraz 2012-2016 funkcję Prodziekana.

Aktualnie habilitant jest członkiem Rady Naukowej Międzyuczelnianego Instytutu Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ASP w Krakowie oraz ASP w Warszawie.

Z powyższego wyraźnie widzimy, że pomimo wielkiego zaangażowania w sprawy o charakterze naukowo – artystycznym pan dr Jarosław Adamowicz jest bardzo aktywny na polu organizacyjnym wydziału i uczelni. Aktualnie jest członkiem Senatu.

Za niestrudzoną działalność doceniają i nagradzają Go nie tylko uczelnia ale także władze miasta Krakowa, Ministerstwo Kultury oraz Generalny Konserwator Zabytków. Prezydent RP wręczył Mu w 2017 roku Złoty Krzyż Zasługi.

Ocena autoreferatu

Na dziewięciu stronach maszynopisu habilitant w przekonujący sposób przedstawił swoją drogę akademicką jako student, asystent i adiunkt.

Od początku ma świadomość dużej odpowiedzialności zawodowej, którą będzie musiał przestrzegać w czasie pracy jako badacz, konserwator i nauczyciel akademicki.

Zakres działań artystyczno-konserwatorskich, naukowo-twórczych oraz dydaktycznych i organizacyjnych, który przedstawia jest ogromny i bardzo interesujący. Liczne prace i realizacje zawsze dotyczyły zabytków wysokiej klasy historycznej oraz artystycznej i to nie tylko w skali naszego kraju, np. ołtarz Wita Stwosza z Bazyliki Mariackiej w Krakowie czy Hodegetrie Małopolskie.

Wyniki działań konserwatorskich dokumentował w katalogach oraz licznych publikacjach naukowych. Pracował indywidualnie oraz w zespołach, którymi niejednokrotnie kierował (procentowy przelicznik +/- 70%).

Habilitant doskonale zdaje sobie sprawę z tego, że obecnie konserwacja i restauracja dzieł sztuki głównie w sferze badawczej wymaga działań interdyscyplinarnych w zakresie nauk humanistyczno-stylistycznych, nauk ścisłych (fizyka, chemia, biologia) oraz umiejętności artystyczno – konserwatorskich.

Ocena dzieł twórczych – konserwatorsko – artystycznych i naukowych oraz osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych na podstawie dostarczonej dokumentacji.

Na początku pragnę podkreślić, że twórczość konserwatorska, malarska i dydaktyczna habilitanta jest bardzo duża oraz interesująca i dlatego wymagała stosownej selekcji. Bezpośrednio po studiach uczestniczył w wielu realizacjach konserwatorskich indywidualnie oraz zespołowo. Jego własna droga rozwoju zawodowego to nieustanne zgłębianie tajników warsztatu malarskiego szczególnie podczas prac konserwatorskich. Szczególnie zainteresowany jest malarstwem ściennym na drewnie oraz malarstwem tablicowym.

Po uzyskaniu stopnia doktora w 2007 roku zrealizował 19 prac konserwatorskich na podstawie własnego programu i analiz badawczych o charakterze interdyscyplinarnym. Wymienię chociażby jeden ale jakże ważny przykład długotrwałych działań, którymi kieruje w latach 2015-2021 przy wspomnianym wyżej ołtarzu Wita Stwosza.

Pokłosem wielu realizacji są liczne publikacje autorstwa habilitanta. Na 11 pozycji, 6 napisał z drugim autorem. Publikacje te zaistniały w czasopiśmie krajowych i zagranicznych, które cieszą się wyjątkowym zainteresowaniem i uznaniem.

Wystawy dzieł konserwatorskich z Jego inicjatywy są wykonywane w ramach popularyzacji kultury narodowej oraz dziedziny sztuki jako dyscypliny artystycznej. Prezentacje te są przeznaczone dla specjalistów i ekspertów o randze krajowej i zagranicznej oraz studentów i społeczeństwa.

Wystawy są organizowane w ramach Europejskich Targów Konserwacji i Restauracji Zabytków w Niemczech (2012)

W 2015 roku habilitant jest współorganizatorem wystawy „Polska Sztuka Konserwacji” w Pałacu Sztuki w Krakowie pod patronatem Prezydenta RP. Natomiast w 2018 roku

zrealizował wystawę Konserwatorów Dzieł Sztuki przy pracy z okazji 40-lecia wpisania historycznego centrum Krakowa na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Pan dr Jarosław Adamowicz prezentuje także własne prace w latach 2010-2018 na wystawach w Krakowie oraz miejscowościach na terenie Małopolski z okazji międzynarodowej konferencji naukowej przygotowanej przez Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ASP w Krakowie.

Udział w konferencjach naukowych: (w kraju 14 razy oraz dwukrotnie zagranicą)

Pragnę wymienić konferencję we Lwowie oraz w New Delhi – Indie, gdzie habilitant przedstawił rolę i znaczenie Krakowskiej Szkoły Konserwacji. To ważne wydarzenie związane z upowszechnieniem naszego dziedzictwa kulturowego. Ku memu szczególnie zachwytni byli wygłoszenie referatu w Toruniu na temat „Wokół warsztatu artysty, malarza, rzeźbiarza i architekta” (wspólnie z Iwoną Martynowicz)

Publikację pt. *Mistrz Rodziny Marii* autorstwa habilitanta uważam za najwybitniejsze dzieło Pana dr Jarosława Adamowicza.

Książka pięknie wydana przez Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie w 2018 roku w wersji polsko – angielskiej zapewne nie tylko wzbudza mój podziw.

Opracowanie mające 586 stron składa się z dwóch części – podstawowej na którą przypadają 382 strony oraz katalogu liczącego 204 strony wraz z literaturą liczącą 129 pozycji oraz 8 katalogów zabytków, 22 źródła niepublikowane oraz źródła internetowe. Opracowanie zawiera 761 przypisów, częściowo obszernych, które między innymi świadczą o dobrym aparacie naukowym habilitanta.

W części podstawowej oraz w katalogu znajduje się niezliczona ilość wspaniałych zdjęć w większości w kolorze i czarno-białych, oraz tabel i wykresów w których znajdują się wyniki badań fizyko-chemicznych w większości nieinwazyjnych np. analizy składu pierwiastków metodą fluorescencji rentgenowskiej, spektroskopii rentgenowskiej (XRF) oraz luminescencji w świetle UV oraz reflektografii w podczerwieni ukazującej wyraźny rysunek autorski pod warstwami malarskimi. Są też rysunki z profilami ram które wykonywał autor rozprawy.

W sumie jest to imponująca monografia będąca wynikiem wieloletnich autorskich prac badawczych i konserwatorskich dzieł malarstwa tablicowego przypisywanego przez autora jednemu warsztatowi pod kierunkiem mistrza, któremu nadano nazwę Mistrz Rodziny Marii. Łącznie habilitant przebadał 26 dzieł, które dokładnie analizował często podczas ich

konserwacji ustalając podstawowe i najbardziej charakterystyczne cechy Warsztatu Mistrza Rodziny Marii, które dotyczą struktury podobraz, zapraw oraz rysunku kompozycyjnego i techniki reliefowej warstwy malarskiej, sposobu malowania, formy i kolorystyki.

Analizie poddano też materiały malarskie, konstrukcje i profile ram. W konsekwencji ustalona została atrybucja, warsztat malarski i jego indywidualne cechy. Ustalono także typowe rozwiązania krakowskiego malarstwa cechowego XV i XVI wieku oraz spójność dzieł warsztatu Mistrza z krakowskimi i małopolskimi obrazami tego okresu w Dobczycach, Rychwałdzie i Koziegłowach, Starym Bielsku i Dębnie Podhalańskim.

Obrazy z grupy Mistrza Rodziny Marii były przedtem wielokrotnie badane głównie metodami, które stosują historycy sztuki, ale tym razem zespół pod kierunkiem habilitanta zastosował nowoczesne badania, interdyscyplinarne dotyczące warsztatu malarskiego, jego techniki i technologii, a także z zakresu historii sztuki. Na podstawie tych badań została ustalona atrybucja oraz warsztat malarski Mistrza Rodziny Marii. Udział własny w tych badaniach habilitant określił na +/- 75 %

Dorobek organizacyjny – dydaktyczny

Pan dr Jarosław Adamowicz jest bardzo aktywny w zakresie upowszechniania osiągnięć naukowych i artystycznych Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ASP w Krakowie. Współ z gronem profesorskim, które bardzo ceni i szanuje organizuje szereg ważnych konferencji naukowych, dotyczących badań i konserwacji dzieł sztuki. Od 2007 roku jest członkiem Rady Naukowej Międzyuczelnianego Instytutu Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki w Warszawie i Krakowie. Natomiast od 2012 roku należy do Rady Ochrony Zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu. Czynnie uczestniczy jako ekspert w wielu komisjach konserwatorskich.

Aktualnie jest członkiem Senatu Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w kadencji 2016-2020. Za swoją pracę był wielokrotnie nagradzany. W 2009 r nagrodą im. Mariana Korneckiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie ochrony i opieki nad zabytkami architektury drewnianej. Otrzymał także indywidualne nagrody JM Rektora Akademii Sztuk Pięknych za osiągnięcia dydaktyczne i artystyczne w 2007 roku III stopnia oraz 2016 roku II stopnia. W 2017 roku otrzymał nagrodę Jubileuszową za 20 lat pracy w Akademii Sztuk Pięknych oraz Złoty Krzyż Zasługi z rąk Prezydenta RP.

Kończąc pragnę podkreślić, że wspaniała monografia o dziełach Mistrza Rodziny Marii oraz realizacja interdyscyplinarnego programu badawczo – konserwatorskiego ołtarza Wita

Stwosza stanowią wielkie osiągnięcie habilitanta w ramach promocji zawodu konserwatora dzieł sztuki oraz rozwoju naukowo – dydaktycznego i rokuje dalsze sukcesy twórcze i naukowe, które wykorzystane zostały jak dotąd w działalności dydaktycznej habilitanta, który prowadzi interesujące wykłady dla studentów IV i V roku z zakresu konserwacji i restauracji malarstwa na drewnie oraz polichromii ściennych na drewnie. Od 2009 zrecenzował 13 prac magisterskich oraz był promotorem 15 prac. Sprawował opiekę naukowo – artystyczną nad studentami zagranicznymi odbywającymi staż w uczelni krakowskiej. Aktualnie opiekuje się doktorantami będąc promotorem pomocniczym dwóch przewodów doktorskich.

Konkluzja

Na podstawie dostarczonej obszernej dokumentacji dotyczącej procesu kształcenia i ciągłego doskonalenia własnej wiedzy teoretycznej oraz praktycznej w dziedzinie konserwacji i restauracji dzieł sztuki należy podkreślić, że habilitant jest wszechstronnie przygotowany jako artysta - konserwator i pracownik naukowy. Osiągnięcia twórcze, naukowe, dydaktyczno-organizatorskie oraz popularyzatorskie Pana dr Jarosława Adamowicza oceniam bardzo wysoko. Stanowią one znaczący wkład w samą dyscyplinę sztuki, przyczyniają się do upowszechnienia i kształtowania estetycznych postaw społeczeństwa oraz naszej tożsamości kultury.

Niniejszym stwierdzam, że osiągnięcia artystyczno – konserwatorskie, twórcze, naukowe i dydaktyczne Pana dr Jarosława Adamowicza w pełni spełniają wymagania art. 16 Ustawy z dnia 14.03.2003 (z późniejszymi zmianami) o stopniach naukowych i tytułach oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego sztuki.

Toruń 19 lutego 2019

prof. zw. dr Józef Flik